

Bolniško zavarovanje.

Dolžnost zavarovanja za slučaj bolezni se je raztegnila na skoraj vse mezdne delavce, nadalje na domače delavce in posle. Sprejem delavcev v kmetiji in gozdarstvu (in ne samo poslov) sledil je iz potrebe, da se omeji težko škodovanje kmetije vsled boga iz dežele. Pomanjkanje poslova je namreč večinoma posledica dejstva, da kmetijski posli doslej niso bili enako zavarovani kakor industrijski delavci.

Bolniško zavarovanje bode odslej več storilo; trajanje bolniške podpore, ki je znašalo doslej 20 tednov, se je namreč na eno celo leto raztegnilo. Bolniška podpora se tudi ne bode več odmerila po „v kraju navadni dnevni plači“, temveč po pripadanju v gotovi plačilni razred; s tem bodejo bolniške blaginje deloma večje podpore dajale. Dosedanja podpora porodnic se bode spremenila v izdatno varstvo mater. Uredilo se bode tudi temeljito vprašanje zdravnikov.

Nespremenjen ostane vpliv delavcev na upravo, razmerje glasov dveh tretin delavcev ter ene tretine podjetnikov. Za varstvo manjšin uvedlo se bode proporcionalni volilni zisten.

Zavarovanje proti nezgodam.

To zavarovanje se je zelo spremenilo.

Doslej se je plačila tega zavarovanja preračunilo po skupni plačilni svoti podjetnika. Odslej se bode zavarovalne svote od vsacega posameznega, na okrajnem mestu v evidenci pe-ljanega delavca posebno zaračunilo.

Najvažnejša sprememba, ki se tiče tega zavarovanja, pa je, da bodejo odslej vsa plačila naložena podjetnikom, medtem ko so morali doslej delavci 10% zavarovalne svote iz lastnega plačevati. Plačila zavarovalnice za popolnoma za delo nezmožne ter gledé rent za po ponesrečenih zaostali se bodejo razširila.

II.

Zavarovanje za starost in onemoglost.

Delavec dobi po končanem 65. letu življenja starostno rento. Ako postane pred tem času za delo nezmožen, potem dobi invalidno rento (to je rento za onemoglost). Samostojne osebe dobijo istotako v 65. letu starostno rento.

Visokost rente za starost ali onemoglost odvisna je od trajanja in visokosti vplačila. Zao-stalcem se dovoli enkratni kapitalni odplaček. Nadalje dobijo ženske zavarovanke polovico vpla-čanih svot povrnjene, ako se omožijo.

Za vse velja seveda obligatorno zavarovanje; to se pravi: vsakdo se mora zavarovati.

O plačilih.

Plačila zavarovalnic označila bode sledeča tabela. Omeniti je, da je že zaračunjen državni prispevek v znesku 90 kron k vsaki renti:

Plačilni razred	Tedenska plača	Tedenki prispevek po polovici dohodka	Pravica do rente po letih			
			20let 30let 40let			
			kron			
a) delavci						
I.		kron do 4-80	12	144	156	168
II.	a) . . . čez 4-80 do 7-20	24	198	222	246	
	b) . . . " 7-20 " 9-60					
III.	a) . . . " 9-60 " 12--	36	252	288	324	
	b) . . . " 12-- " 14-40					
IV.	a) . . . " 14-40 " 19-20	48	306	354	402	
	b) . . . " 19-20 " 24--					
V.	a) . . . " 24-- " 30--	60	360	420	480	
	b) . . . " 30-- " 36--					
VI.	 " 36--	72	414	486	528	
b) samostojni						
Na leto 12 mesečnih prispevkov po 1 kroni			198	222	246	

Kdo je dolžan se zavarovati?

Dolžni se zavarovati so: industrijski, obrtniški in kmetijski delavci, hlapi, posli, sodelujoči člani družine, učenci, domači delavci, domači učitelji, domače šivilje, domače perice, služkinje itd. (okroglo 6 milijone oseb). Dolžnost zavarovanja prične s 16. letom življenja. Izjeme so invalidi in čez 60 let stare osebe. Nadalje niso zavarovane osebe, ki stojijo v mesečni ali letni plači in katerih plačila presegajo mesečno 200 kron ali letno 2.400 kron. Od

samostojnih so dolžni, se zavarovati vsi lastniki obrtniškega ali drugačnega podjetja ali kmetijskega ali gozdarskega podjetja. Izjema so le oni, katerih letni dohodek presega 2.400 kron ali ki uslužbujejo redno ne več kot dva družini tuja mezdna delavca. Prispevke se računajo pri delavcih po mezdni razredih. Polovico plača delavcev, polovico delodajalec. Pri samostojnih so razmere drugačne. Kajti ne obrtnik, ne kmet in ne mali trgovec ne morejo na redne dohodke računati kakor delavci. Zato bode znašal mesečni prispevek pri dohodku do 480 kron 50 vinarjev in pri dohodku med 480 do 2.400 1 krono mesečno.

Kako dolgo je treba čakati?

Čas za čakati znaša: pri delavcih za dosego invalidne rente 200 tednov prispevkov (to je pri 50 letnih prispevnih tednih 4 leta, pri 40 5 let). K temu času se pa tudi računa čas vojašine in z delavsko nezmožnost zvezane bolezni. Pri starostni renti znaša doba čakanja 30 let. Pri samostojnih znaša doba čakanja na starostno rento 200 prispevnih tednov.

Izstop.

Za delavca pomeni brezposelnost izstop iz zavarovalne dolžnosti. Postava omogoči v tem slučaju z nizkimi prispevki vzdržanje doseženih pravic. Isto velja za samostojnega, ki mimogrede iz zavarovanja izstopi. Ako samostojni ne more plačati polne prispevke za svoje zavarovanje, se mu tudi čisto mali prispevki dovolijo.

(Konec prihodnjic.)

En koledar zastoni

dobi, kdor jih kupi 10. Zbirajte se torej in naročite koledarje skupno po 10 izvodih. S tem dobite enega zastoni!

Novice.

Knezoškof dr. Napotnik — ima besedo.

Zadnji dogodki in izgredi imajo tako veliki pomen, da se jih morajo tudi cerkveni poglavarji dotakniti. Omenili smo tudi že pastirsko pismo, ki ga je izdal ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič in v katerem je odkrito obsojal nasilnosti in zločine ljubljanskih Slovencev ter dejal, da so bila ta dejanja „smrtni greh“. Dr. A. B. Jeglič je sam Slovenec. In vendar je moral krivdo zločinaškega nastopanja v Ljubljani vreči na Slovence, to se pravi, na nahujskane, fanatizirane Slovence. Kot knezoškof, kot Slovenec in kot deželni poslanec je moral dr. Jeglič obsojati nesramno nastopanje ljubljanskih pobijancev.

Vedeli in upali smo, da bode i knezoškof lavantinski dr. Miha Napotnik svojo krščansko dolžnost storil in svoje mnenje povedal. Kajti znano nam je, da knezoškof mariborski noče politikovanja duhovčine, da hoče imeti pošteno, veri koristne duhovnike in ne politično zastupljene farje. Znano nam je tudi, da je dr. Napotnik odločni nasprotnik narodnjaške gonje. Zato smo čakali in čakali, kedaj da bode knezoškof svoje mnenje glede zadnjih izgrediv povedal.

In nismo čakali zastoni. Knezoškof dr. M. Napotnik izdal je ravnokar pastirsko pismo, ki je velezanimivo. Temu pastirskemu pismu posnemamo sledeče vrstice:

„O da bi prišla mir in pokoj in z njima sreča ter blagoslov v vse pokrajine širne države, kateri ni nobena druga na svetu več podobna! ... Vsevedoča božja previdnost je hotela in napravila, da stanujoče v častiljivi avstrijski monarhiji razni narodi. Iz tega sledi zanje dolžnost razumeti se kot dobrososed, drug drugega varovati in mu pomagati, ne pa se prepirati, razdvojiti in oslabiti. Posebno naj bi bilo vsako nasilje izključeno. Nasilje ne koristi nikdar in škoduje vedno; ono razjezi čustva in moti mirno sosedstvo. V hiši avstrijski imajo vsi prostora in zamo-rejo vsi mirno in prijetno živeti. Da, mi hočemo skrbeti, da poiščemo pri nastalih nasprotjih ono, kar nas druži. Tako patriotično stremljenje ne more biti brezuspešno; kajti pravo avstrijsko miroljubno prebivalstvo itak noče ne-

srečnega tega prepira. Pri posameznih željah moramo vedno skrb za splošnost vspeštevati. Pri vsej ljubezni do lastnega naroda in tnejšega domovja moramo še vedno višje držati navdušeno ljubezen do skupne, slovite naše domovine id.

Tako piše knezoškof dr. Napotnik! So pač skoraj iste besede kakor jih mi vedno ponavljamo. Sam škof obsoja torej vsako narodnjaško gonjo, — ali delajo jo tisti prvaški zaslepljenci, ki se potem še za škofom skrivajo. Sam škof obsoja vsa nasilja, — in izvršujejo jih prvaki. Sam škof zahteva mirno sporazumno življenje med Nemci in Slovenci, — in mi naprednjaki pridigujemo isto že osem let sem... Sam škof pa tudi naglašja potrebo ljubezni do avstrijske domovine. Prvaki pa hočejo to domovino razrušiti in razbiti...

Čujte torej škofovo besedo! Čujte glas najvišjega cerkvenega poglavarja lavantinskega! Čujte besedo tistega, ki ima pri nas pač največ pravice, tolmačiti krščanstvo! Čujte to, — vi vsi, prvaški lajki in duhovniki, — in pokorite se besedi svojega škofa!

Prvi sneg... Torej je res že prikimala siva starka zima? Da, sneg, prvi sneg pada in pada in pada... in pokriva gorice in njive in paše in polja... Malo prehitro si prišel, ljubi sneg! Našel si v nekaterih goricah še grozdje na trtjah, na njivah še razne plodove, ki jih je hotel kmet spraviti, — res, prekmalu si pač prišel, ljubi naš sneg! Vse kar je prav in vsaka stvar ob svojem času. Ti, zima, se pa nič ne brigaš za koledar in tudi ne za želje ljudi. Kar nakrat prideš, čeprav dobro veš, da te ni nikdo klical... Kdo, vprašamo kdo, kdo te je klical, zima? Včeraj je še sijalo jesensko prijetno solnce, ljudje so hodili še z veselimi obrazi okoli in to brez površnika in plašča, — danes zutraj pa, smo ostali in zaspano skozi okno pogledali; opazili smo pol metra visok sneg... Ja, stari sv. Peter postal je tudi prav čudni patron in izjaviti mu moramo odločno svoje nezaupanje. Veš, ljubi sv. Peter, vse kar je prav, ali malo vsaj bi se že lahko na pratiko držal. Ali tega ti pač ne moremo odpustiti, da nam pošleš pred sv. Martinom sneg. Pa še toliko! Ko bi nas že presenečil s tem, da malo s snegom pokrajino pošupaš, kakor mamica božično potico, no, potem bi že nič ne rekli. Ali pol metra snega, dragi sv. Peter, to je preveč! In zato smo nezadovoljni in ti izražamo svojo nezaupnico! ej... Tor zima! Za nas reveže to pač ni prijetna novica. Žena zahteva vedno več denarja za kurjavo, otroci ne morejo v mrzem biti, denar in denar in denar. Z ženskami je sploh težava izhajati; še hušje pa po zimi. Na obleki zahtevajo tudi vedno kaj novega. In druge želje imajo tudi, bogve koliko je teh želj... O zima, zima! Komaj si prišel pošteno delati in že je treba luč prižgati. Zutraj ostaneš v temi in celi dan je temen in sneg pada, pada, pada... O ti presneta zima! Tvojih posetov smo se sicer navadili in dobro vemo, da nam ne bodeš nobeno leto izostala. Ali tako kmalu kakor letos te nikdar ne pričakujemo. In vsega tega je baje stari sv. Peter kriv. Po leti nam je poslal sušo in šparal mokroto, zdaj nam pa v začetku novembra pošlje to našparano mokroto v obliki snega... To pač ni prav...

Naš koledar. V najkrajšem času izide naš velezanimivi kmetijski koledar. Da bi ustregli svojim prijateljem, povečali smo ga letos. Vsled tega ne bode obsegal samo 112 stani kakor lansko leto, temveč 128 strani. Posrečilo se nam je dobiti prekrasne slike, ki bodejo koledar okincale. V prvi vrsti omenimo začetno sliko presvitlega našega cesarja. Ta slika je na finem papirju tiskana in izobno izdelana. Prepričani smo, da bode imel vsakdo z njo veselje. Dala se bode tudi izrezati in bo tvorila prav lep okrasek domače sobe, ako se jo da v okvirje. Razven raznih kmetijskih slik prinašali bomo v koledarju tudi imenitne razgledne na Ptuj in njegove posebnosti, na Wurmberg, Ptujsko goro, Ankenstein itd. Že lepe slike same so ponizne cene vredne. Kar se pa tiče vsebine, je ta takšna, da morajo pač tudi najbolj izbircem zadoščati. Doslej omenimo le uvodne besede „V drugo leto“, nadalje pesni „Naše Karavanke“, „Zelena gruda“, „Ringa ringa raja“, in „Pobratimstvo“ (dogovor med koroškim in štajerskim kmetom), nadalje članek „Suša leta 1908 in naši travniki“ (Andrej Drogenig),